

تداوم اعتراضات خیابانی در بربریت سرمایه داری تنها آلترناتیو مبارزه طبقاتی است

در حاشیه اعتراضات اردن، عراق و ایران

صدای انترناسیونالیستی

E-mail: internationalist.voice@gmail.com

Homepage: www.internationalist.tk

"انقلابهای پرولتاریائی برعکس، مانند انقلابهای قرن نوزدهم، همواره در حال انتقاد کردن از خویش‌اند، لحظه به لحظه از حرکت باز میایستند تا به چیزی که بنظر میرسد انجام یافته، دوباره پردازند و تلاش را از سر گیرند، به نخستین دودلی‌ها و ناتوانیها و ناکامیها در نخستین کوششهای خویش بی‌رحمانه می‌خندند، رقیب را به زمین نمی‌زنند مگر برای فرصت دادن به وی تا نیرویی تازه از خاک برگیرد و به صورتی دهشتناک تر از پیش رویاروی‌شان قد علم کند، در برابر عظمت و بیکرانی نامتعیین هدفهای خویش بارها و بارها عقب می‌نشینند تا آن لحظه‌ای که کار به جایی رسد که دیگر هرگونه عقب نشینی را ناممکن سازد و خود اوضاع و احوال فریاد برآورند که «روڈس همینجاست، همینجا است که باید جهید! گل همینجاست، همینجاست که باید رقصید!»". مارکس - هیجدهم برومر لوئی بناپارت

مقدمه

از اوایل خرداد ماه ۱۳۹۶ در اعتراض به تورم، گرانی، نرخ بالای بیکاری و سیاست ریاضت اقتصادی دولت اردن، موجی از اعتراضات خیابانی، در اردن شکل گرفت. رژه برای نان، نه تنها حاکمان اردن بلکه حاکمان منطقه را ب فکر انداخت که جلوی گسترش اعتراضات را باید گرفت قبل از اینکه دامن خود آنها را بگیرد. قدرتهای منطقه شرایط را مناسب ندیدند و به کمک اردن شتافتند، سیاست ریاضت اقتصادی موقتا شکست خورد و اعتراضات فروکش کرد. بدنبال آن در اعتراض به قطعی آب و برق، گرانی و بیکاری اعتراضات خیابانی از بصره شروع شد و بسرعت خود را به استانهای جنوبی و مرکزی عراق گسترش داد. پایتخت عراق، بغداد، صحنه نبرد اعتراضات خیابانی بود. این اعتراضات با تخصیص حدود ۳ میلیارد دلار به استان بصره برای آغاز پروژه های عمرانی موقتا فروکش کرده است. هنوز اعتراضات عراق فروکش نکرده بود که دور جدیدی از اعتراضات خیابانی در شهرهای ایران بر علیه گرانی و تورم شکل گرفت. اعتراضات بسرعت به شهرهای اصلی و تهران گسترش پیدا کرد و هنوز هم ادامه دارد.

شورش گرسنگان، لگد مال شدگان، ستم دیده گان جامعه و اعتراض جمعی به دنیای وارونه بسیار باشکوه است. چطور لشکر بیکاران و گرسنگان، کسانی را که برای خود قدرت لایزال فائل هستند، در خیابانها قدرت خدائی شان را زیر سوال می‌برند. سوال اساسی که مطرح می شود این است، زمینه شکل گیری اعتراضات خیابانی چیست؟ نقش طبقه کارگر بعنوان یک طبقه اجتماعی در اعتراضات خیابانی چه بوده است؟ آیا انقلاب در خاورمیانه شروع شده است؟ گرایشات راست و چپ سرمایه چه نقشی ایفا می کنند؟ آیا طبقه کارگر بعنوان "توده ها" باید بدنبال اعتراضات خیابانی راه بیفتد؟ وظایف انترناسیونالیستها در قبال اعتراضات خیابانی چیست؟

همانطوری که اندیشمند پرولتاریا اشاره کرده است، بر خلاف جنبش های بورژوائی، طبقه کارگر و انترناسیونالیستها، همواره در حال انتقاد کردن از خویش هستند، لحظه به لحظه به کارهائی که انجام داده اند، مجددا می نگرند، نقاط ضعف عملکرد خود را به نقد می کشند و با نیروئی بیش از پیش خود را برای نبردهای آتی آماده می سازند. بررسی اعتراضات خیابانی گامی است در راستای شفافیت مواضع پرولتری و انترناسیونالیستی و همچنین در جهت پیشروی مواضع انترناسیونالیستی. [۱]

اعتراضات در اردن

سرمایه داری پیرامونی اردن برخلاف دیگر کشورهای منطقه از درآمد نفت برخوردار نیست، صنعت پیشرفته ندارد و اقتصاد بسیار ضعیفی دارد. بدهی اردن بیش از ۳۵ میلیارد دلار است و دولت هر ساله با کمبود بودجه همراه است و نیازمند کمکهای خارجی است. سرمایه داری پیرامونی اردن بشدت بحرانی است و صندوق بین المللی پول به منظور مقابله با بدهی عمومی در حال رشد اردن، خواستار یکسری اصلاحات ساختاری و مالی شده بود. صندوق بین المللی پول در برابر کمکی به مبلغ ۷۲۳ میلیون دلار، خواستار برخی اصلاحات ساختاری در اقتصاد اردن شد. هدف اصلاحات ساختاری افزایش بهای کالاها تا سطح هزینه تولید آنها بود، به عبارت بهتر حذف یارانه

ها. چنین سیاستی منجر به افزایش کالاهای اساسی نان، برق، مواد سوختی، سیگار و غیره شد. افزایش بهای کالا منجر به افزایش مالیات بر درآمد و نیز مالیات شرکتها شد. پلاکاردهای تظاهر کنندگان نان بود که روی آنها نوشته شده بود فساد برابر با گرسنگی است (به عکس نگاه کنید).

برخلاف کسانی که با اطلاعات غلط و به هر قیمت سعی می کنند، اعتراضات خیابانی را به شیوه آناارشیستی تشدید مبارزه طبقاتی در اردن ارزیابی کنند و طبقه کارگر را به سیاهی لشکر اعتراضات خیابانی تبدیل کنند، باید واقع بین بود. طبقه کارگر اردن بعنوان یک طبقه اجتماعی یکی از ضعیف ترین طبقه کارگر خاورمیانه را دارد، هم به لحاظ تعداد، هم به لحاظ تمرکز صنایع و هم به لحاظ نبردهائی که پشت سر گذاشته و در حافظه تاریخی خود دارد.

گمانه زنی هائی در جریان است که عربستان سعودی کمکهای خود را به اردن به حالت تعلیق درآورده بود. اردن در این اواخر، در برخی زمینه ها دنبال رو سیاستهای عربستان سعودی نبود و بخصوص در رابطه با مسئله اورشلیم منتقد سیاست ترامپ بود و با ایران نیز دشمنی آشکار نمی کرد. تعلیق کمکهای عربستان سعودی، همزمان با اعمال سیاست اقتصادی در سرمایه داری پیرامونی اردن جرقة اعتراضات را زد.

نرخ بیکاری در اردن حدود ۱۹ درصد شده است و ۲۰ درصد از مردم اردن زیر خط فقر زندگی می کنند. سیاست ریاضت اقتصادی دولت، مردم را به ستوه آورده بود و نارضایتی ها بشدت بالا رفته بود. در ۳۰ ماه ۲۰۱۸ مه حدود ۳۰ اتحادیه کارگری فراخوان یک اعتصاب عمومی را پس از آنکه دولت سیاست ریاضت اقتصادی جدید را به مجلس ارائه داد، سازماندهی کردند [۲]. هدف اتحادیه ها کانالیزه کردن اعتراضات برای پیشگیری از رادیکال شدن اعتراضات بود. بدنبال تحقق سیاست ریاضت اقتصادی در ۳۱ ماه مه معترضان زیادی به خیابان ها آمدند و جلوی نخست

وزیری تجمع کردند. اگر چه اعتراضات مسالمت آمیز بود با این همه معترضان برای مسدود کردن بعضی راهها با آتش زدن لاستیکها، جاده ها را مسدود کردند.

ولیعهد اردن در تجمع معترضین در مقابل دفتر نخست وزیری حضور پیدا کرد و عوامفریبانه از نیروهای امنیتی خواست اجازه دهند صدای معترضان شنیده شود. اگر چه نیروهای امنیتی برای متفرق کردن معترضان از گاز اشک آور و غیره استفاده می کردند و با بستن راهها مانع جمع شدن تظاهر کنندگان به مرکز شهر می شدند، با این وجود سعی می کردند تا آنجا که ممکن است اعتراضات به خشونت کشیده نشود.

بدنبال تشدید بحران اجتماعی اردن که امکان سرایت آن به دیگر کشورها بخصوص عربستان را داشت، عربستان خواستار برگزاری نشست با حضور امارات متحده عربی، کویت و اردن در مکه شد. در بیانیه پایانی نشست چهار جانبه، عربستان، امارات و کویت متعهد شدند ۲/۵ میلیارد دلار کمکهای اقتصادی به اردن اختصاص دهند. قطعا دریافت کمکهای اقتصادی بدون تعهد اردن به دنباله روی سیاستهای عربستان سعودی نخواهد بود.

پادشاه اردن پس از دریافت کمک از دولتهای منطقه با هدف آرام کردن اعتراضات، نخست وزیر را از کار بر کنار کرد و دستور متوقف کردن افزایش قیمتها را داد، چون کمک دریافت کرده بود. پادشاه همچنین عوامفریبانه اعلام کرد منصفانه نیست فقط شهروندان سنگینی بار اصلاحات اقتصادی را تحمل کنند. پس چه کسانی قرار است بار سنگینی بحران سرمایه داری را بپردازند!

برخلاف کسانی که میخوانند، اعتراضات خیابانی را مبارزه طبقاتی جلوه دهند، طبقه کارگر اردن بعنوان یک طبقه اجتماعی در این اعتراضات ظاهر نشد بلکه انسانهای کارگر، بعنوان اشخاص در کنار سایر اقشار جامعه در اعتراضات خیابانی ظاهر شدند و به سیاست ریاضت اقتصادی اعتراض کردند. اگر چه ناسیونالیسم بر اعتراضات سایه افکنده بود با این همه وحشت حاکمان را از رادیکال شدن اعتراضات نشان داد. اگر اعتراضات رادیکال می شد و به محل های کار کشیده می شد و طبقه کارگر بعنوان یک طبقه اجتماعی مهر خود را بر حوادث اجتماعی می زد، قطعا تاثیر خود را در تشدید مبارزه طبقاتی در سطح منطقه ایفا میکرد.

اعتراضات در عراق

بتاریخ ۲۳ بهمن ۱۳۹۵ قرارداد فروش برق به عراق بین ایران و عراق امضاء شد که بر طبق آن ایران ۱۲۰۰ مگاوات برق از طریق سه خط انتقالی در بصره، دیاله و عماره به عراق صادر میکرد. ایران بتاریخ ۱۵ تیر ۱۳۹۷ صادرات برق را به عراق قطع کرد. از سوئی نیاز مبرم داخلی و مشکلات قطعی برق در ایران و از سوی دیگر عراق بدلیل مشکلات و بحران کشور نتوانسته بود بهای برق خود را پرداخت کند. عراق بدهی ها معوقه دارد، بدهی معوقه عراق به ایران از بابت خرید برق حدود یک میلیارد دلار است و ایران بخاطر تحریمها و جلوگیری از سقوط ارزش ریال، نیاز به ارز خارجی دارد. ایران اعلام کرد قطع صادرات برق ناچارا و موقتی

است و امیدوار است مجددا برق به عراق صادر شود، چرا که قطع صادرات برق در تناقض با سیاست استراتژیک ایران در عراق را دارد. ایران بانفوذترین کشور در عراق است.

قطع صادرات برق از ایران، معضلات جدی در شبکه برق رسانی عراق ایجاد کرد و موجب قطع برق در هوای بشدت گرم شد. بدنبال آن یک هیئت از عراق عازم ایران شد تا از سرگیری صادرات برق به توافقاتی برسند. ۱۶ ژوئیه ۲۰۱۸ وزیر برق عراق اعلام کرد که هیئت اعزامی دولت عراق نتوانسته با مقامات تهران به توافق برسد و ایران نمی تواند صادرات برق را از سر بگیرد، لذا وزارت برق عراق طرح جایگزین تامین برق کشور را به نخست وزیر ا ارائه داده است.

در چنین زمینه ائی بود که العربیه بنوعی ایران را یکی از عوامل اعتراض های عراق معرفی کرد، چرا که در بدترین شرایط عراق صادرات برق به عراق را قطع کرده است.

یکی دیگر از مشکلات جدی عراق مشکل بی آبی است که در سالهای اخیر با افتتاح سدهای متعدد توسط ترکیه بر روی دجله و فرات به یک بحران جدی برای عراق تبدیل شده است. بحران آب در روند خود، بحران ریزگردها حتی در عراق را نیز به همراه داشته است.

از اواسط تیر ماه در اعتراض به خاموشی های برق، قطعی آب، کمبود خدمات دولتی، گرانی و بخصوص بیکاری لجام گسیخته جوانان، اعتراضات از بصره شروع شد. نیروهای امنیتی با برقراری مقررات منع رفت و آمد شبانه و قطع شبکه اینترنت سعی کردند موانع از گسترش

اعتراضات شوند، اما اعتراضات بسرعت خود را به استانهای جنوبی و مرکز عراق که عمدتاً شیعه نشین هستند، سرایت کرد. معترضان با آتش زدن لاستیک های خودرو، جاده ها را بستند و به ساختمانهای دولتی حمله کردند.

در جریان حمله و سنگ پرانی معترضان به ساختمان سپاه بدر، شبه نظامیان طرفدار ایران، یک تظاهر کننده کشته شده و چند نفر مجروح شدند. تظاهر کنندگان همچنین به دفتر الدعوه، حزب الله عراق و مجلس اعلای عراق که مورد حمایت ایران هستند، حمله کردند. این مسئله برای گانگسترهای ایرانی و بخصوص سپاه قدس و فرمانده آن قاسم سلیمانی به مفهوم بخطر افتادن موقعیت است. گمانه زنی هایی در جریان است که ارتش عراق برای سرکوب اعتراضات خیابانی به شبه نظامیان مورد حمایت ایران متوسل شده است.

آیت الله علی سیستانی مرجع تقلید شیعه و مقتدی صدر روحانی بانفوذ شیعه برای تاثیر گذاری بر اعتراضات حمایت خود را از اعتراضات خیابانی اعلام کردند. دولت پلیسی عراق نیز شهادت خواهانهای معترضان را مشروع خواند و تاکید کرد مقامات مسئول تمام تلاش خود را برای حفظ جان تظاهر کنندگان بکار خواهند گرفت، چیزی که دروغ محض و فقط برای آرام کردن معترضان بیان شد. دولت در عین حال تاکید کرد خرابکاران در اعتراضات نفوذ کرده اند تا تجمعات را به خشونت بکشانند. نخست وزیر عراق دستور تشکیل کمیته ای را برای بررسی خواستههای معترضان صادر کرد.

بصره یک بندر استراتژیک عراق است. علیرغم نقش استراتژیک بصره، این شهر جزو معدود شهرهای خاورمیانه است که سیستم آب آشامیدنی از مشکلات جدی برخوردار است و شبکه آبرسانی عملاً موثر نیست. صادرات اصلی نفت عراق که مهم ترین منبع درآمد عراق است از این بندر صادر می شود که حدود ۹۰ درصد درآمدهای نفتی عراق را شامل می شود. معترضان معتقد هستند که علیرغم حجم گسترده صادرات نفت، درآمد حاصل از فروش نفت، تاثیری بر زندگی آنان نداشته است. وزیر نفت عراق جبار العتیبی در واکنش به تظاهرات مردم بصره اعلام کرد که علیرغم اعتراضات گسترده، صادرات نفت تحت تاثیر اعتراضات قرار نگرفته است و همچنان مثل سابق صادر می شود. امروز هر گونه اختلال در میدان های نفتی عراق تاثیر بسیار مخربی بر اقتصاد نابسامان عراق می گذارد.

جمعیت عراق بسیار جوان است و حدود ۶۰ درصد آن زیر ۲۰ سال هستند و نرخ بیکاری در جوانان دو برابر نرخ رسمی بیکاری است. یکی از جوانان معترض خواست خود را که در واقع انعکاس خواستههای اعتراضات بود، چنین اعلام میدارد:

"ما کار می خواهیم، برق و آب آشامیدنی تمیز می خواهیم. ما می خواهیم که با ما مثل انسان و نه حیوان رفتار شود". [۳]

سرانجام دولت با تخصیص سه و نیم تریلیون دینار، حدود ۳ میلیارد دلار بودجه به استان بصره برای آغاز پروژه های عمرانی گسترده، سعی کرد آرامش را در میان مردم برقرار کند. اعتراضات خیابانی موقتاً فروکش کرد.

طبقه کارگر عراق برخلاف اردن هم به لحاظ تعداد، هم به لحاظ تمرکز صنایع و هم به لحاظ نبردهای ثبت شده در تاریخ خود و حافظه تاریخی، از موقعیت بهتری برخوردار است. اگر چه جنگ گانگسترها در چهل سال گذشته تاثیر مخربی بر طبقه کارگر عراق گذاشته است، با این وجود یکی از گردان هان مهم طبقه کارگر جهانی است. طبقه کارگر عراق بعنوان یک طبقه اجتماعی وارد اعتراضات خیابانی نشد. کارگران امتیزه شده در اعتراضات خیابانی شرکت داشتند. همانطوری که وزیر نفت عراق اعلام داشت، صدور نفت تحت تاثیر اعتراضات قرار نگرفت. برخلاف نگرش آنارشیستی، قدرت کارگر نه در خیابان بلکه در محل کار و اخلاص در روند انباشت

سرمایه است. صدام با وحشی ترین قتل عام ها توانست به قدرت خود ادامه دهد. اما اگر طبقه کارگر عراق صادرات نفت را متوقف کنند، کمر رژیم خواهد شکست و کارگران بعنوان طبقه اجتماعی، قدرت خود را نشان خواهند داد.

دور جدید اعتراضات در ایران

به دنبال سقوط ارزش ریال و گرانی ناشی از آن و بخاطر وضعیت نابسامان اقتصادی، از اوایل مرداد ۱۳۹۷ دور جدیدی از اعتراضات خیابانی در ایران شروع شده است. اعتراضات از اصفهان شروع شد و بسرعت به دیگر شهرهای بزرگ ایران چون شیراز، اهواز، مشهد، کرج، تهران و غیره گسترش یافت. شعارها علیه گرانی و تورم بسرعت شکل سیاسی بخود گرفت.

در بعضی از اعتراضات، معترضان با نیروی انتظامی درگیر شدند و با آتش زدن لاستیک به مقابله با گازاشک آور نیروی انتظامی پرداختند. حداقل یک کشته و چندین زخمی گزارش شده است. آمار دقیقی از دستگیری ها اعلام نشده است. نیروی انتظامی سعی کرده نقش کنترل کننده را داشته باشد، کمتر دست به اسلحه ببرد و میزان قربانیان کم باشد تا منجر به زبانه کشیدن اعتراضات نشود. بورژوازی اسلامی تجربه بزرگی در سرکوب اعتراضات دارد لذا سعی دارد سوای از سرکوب مستقیم از شیوه های غیررایج و غیر متداول سرکوب نیز استفاده کند.

همچون اردن و عراق، بورژوازی ایران خود به نارضایتی مردم آگاهی دارد و لذا میخواهد در صورت امکان با مهندسی بخشی از نارضایتی ها به کانال اعتراض قانونی و با برگزاری تظاهرات های نمایشی به تخلیه نارضایتی ها بپردازد. مسئولین حکومتی با ارجاع به اصل ۲۷ قانون اساسی که مربوط به تشکیل اجتماعات و راهپیمائی است، به دروغ و با شیادی اظهار میدارند که مردم میتوانند به شکل قانونی اعتراض کنند. احمد علم الهدی امام جمعه مشهد، سعی کرد با عوام فریبی نوعی همدلی ابراز نماید، دولت و مجلس را متهم کرد که واکنش کافی در قبال بحران ها نداشتند و زمینه اعتراضات را مهیا کرد. او همچون همپالگی هایش در عراق تاکید کرد که جاسوس های آمریکائی نباید از طریق اعتراضات مردم را در برابر نظام قرار دهند.

سرانجام وزیر کشور بورژوازی اسلامی به اعتراضات خیابانی اعتراف کرد و دشمنان را متهم کرد که قصد ایجاد تنش اجتماعی در ایران را دارند. او در عین حال با استهزاء اظهار داشت با تجمع های ۵۰ تا ۲۰۰ نفره اوضاع کشور به هم نمی ریزد و چنین گفت:

"دشمنان فکر می کنند ۵۰ تا ۲۰۰ نفر در یک جا جمع بشوند اوضاع داخل کشور به هم می خورد، اما بدانند از این خبرها نیست." [۴]

ولی فقیه بورژوازی اسلامی نیز در پاسخ کسانی که به آینده بورژوازی اسلامی با توجه به اعتراضات اخیر نگران بودند، چنین پاسخ داد:

"نسبت به اوضاع ما اصلاً نگران نباشند، هیچکس هیچ غلطی نمی‌تواند بکند، مطمئن باشند، هیچ تردیدی در این جهت وجود ندارد؛ این را به همه بگویید". [۵]

زمینه های مادی اعتراضات

همگی این کشورها یعنی اردن، عراق و ایران جمعیت جوانی دارند به عبارت دیگر درصد جمعیت جوان بسیار بالا است و بیکاری در جمعیت جوان به یک کابوس تبدیل شده است. نسل جوان در همگی این کشورها خواهان تحولات و گشایش سیاسی و اجتماعی در جامعه هستند. نسل جوان هیچ افق و آینده ای نمیتواند برای خود تجسم کند. در واقع ریزش توهم جوانان در عراق و ایران به گشایش اجتماعی و سیاسی و تداوم زندگی جهانی شان نیروی اجتماعی لازم را برای اعتراضات خیابانی مهیا ساخته است.

اعتراضات خیابانی از عواقب بحران سرمایه داری است، واقعیت این است که بحران سرمایه داری عواقب خود را مخرب تر از کشورهای متروپل در کشورهای پیرامونی سرمایه نشان میدهد و سرمایه داری متروپل در تلاش است تا بار بحران را به سرمایه داری پیرامونی منتقل کند. سیاست ریاضت اقتصادی، انجماد دستمزدهای واقعی، بیکار سازی های گسترده، قرارداد های موقت، سقوط استانداردهای زندگی و... از عواقب بحران سرمایه داری هستند. طبقه کارگر ایران بعنوان گردانی از طبقه کارگر جهانی، متمرکز ترین و با تجربه ترین طبقه کارگر خاورمیانه را دارد که در حافظه تاریخی خود نبردهای درخشانی را بخصوص در سالهای ۱۳۵۸ - ۱۳۵۶ به ثبت رسانده است. علیرغم بحران سرمایه داری، کل ارزش افزوده تولید شده فقط در ایران و در سال ۱۳۹۳ حدود ۱۱۴۳۸۹۱۹ میلیارد ریال بوده است [۶].

اعتراضات خیابانی و جنبش کارگری

تظاهرات خیابانی تهیدستان، در اعتراض به فقر، بیکاری، تورم و ... اعتراض جوانانی است که از زندگی جهانی موجود خسته شده اند و هیچ امیدی به آینده ندارند. انسانهایی که چیزی برای از دست دادن ندارند، اگر چه در اعتراض خود کورمال کورمال نیز به جلو میروند. سوای از ترکیب طبقاتی نیروهای شرکت کننده، خواستها و اهداف یک اعتراض، ماهیت آن جنبش را تعیین می کند. در چنین زمینه ایی است که شعارهای مطرح شده اهمیت بسزائی دارد و جهت گیری آن اعتراض را تعیین می کند. واقعیت این است در کنار شعار علیه گرانی و تورم، شعارهای دمکراتیک یا ضد دیکتاتوری همراه با شعارهای ناسیونالیستی بر اعتراضات خیابانی سایه افکنده است.

اهداف ناروشن اعتراضات خیابانی، چه در اردن، چه در عراق و چه در ایران یکی از مهم ترین نکات ضعف آن است. فاصله گرفتن از شعارهای ضد دیکتاتوری و ناسیونالیستی و مطرح کردن مطالبات طبقاتی پرولتری گامی است در راستای پالایش مبارزه طبقاتی. ما نباید بعنوان سیاهی لشکر جنبش دمکراسی خواهی قرار بگیریم. در اعتراضات خیابانی چه در اردن، چه در عراق و

چه در ایران طبقه کارگر بعنوان یک طبقه اجتماعی فقط نظاره گر بوده است. کارگران نه بعنوان طبقه اجتماعی بلکه بعنوان انسانهای متمایز شده و بخصوص بعنوان لشکر بیکاران در اعتراضات شرکت کرده اند. اینکه اعتراضات شکل طغیان و یا عصیان در عراق و ایران بخود گرفته بیانگر آن است که معترضان برای اعتراض خود افق و یا دورنمای طبقاتی روشنی ندارند. در غیر اینصورت در شکل تشدید مبارزه طبقاتی ظاهر می شد. یکی از مهمترین ویژگی های شرایط کنونی، بخصوص در ایران (نه در اردن و یا عراق) تداوم اعتصابات کارگری در ایران است. عبارت بهتر طبقه کارگر برای دفاع از سطح معیشت خود اعتصاب می کند، بدون آنکه بعنوان یک طبقه اجتماعی وارد اعتراضات خیابانی شود. در عراق نیز قبل از اعتراضات خیابانی اعتصابات کارگری در دفاع از سطح معیشت بوقوع پیوسته بود.

جناح راست سرمایه و اعتراضات خیابانی

سرمایه همیشه به دنبال بدیل مناسبی برای انباشت سرمایه است. غربی ها و بخصوص آمریکا بخاطر منافع امپریالیستی خود حمایت خود را از اعتراضات ایران اعلام کرده اند. سوال اساسی این است که چرا آمریکا از اعتراضات اردن و عراق حمایت نکرد؟ اعتراضات اردن و عراق نیز در واکنش به ریاضت اقتصادی دولت سرمایه بوده است! واقعیت انکار ناپذیر این است که غرب و در راس آنها آمریکا نگران رادیکال شدن اعتراضات اجتماعی و از کنترل خارج شدن اعتراضات و از دست دادن ابتکار عمل برای بدیل های آینده است. لذا از دستجات ارتجاعی در راستای منافع امپریالیستی خود حمایت می کند. در شرایط کنونی خطر جدی از سوی جناح راست سرمایه اعتراضات اجتماعی را تهدید می کند. پیشروی اعتراضات اجتماعی و رادیکال شدن اعتراضات تنها در سایه فاصله گرفتن از جناح راست سرمایه امکان پذیر است. افشای ماهیت بورژوائی، ارتجاعی و نوکر منش جناح راست سرمایه از اولویت های مهم است. جناح راست سرمایه تجسم یافته در مجاهدین خلق، سلطنت طلبان، قوم پرستان در ایران، قوم پرستان، ناسیونالیستها، باندهای مذهبی ارتجاعی در عراق، بخاطر منابع عظیم مالی خود و همچنین حمایت کشورهای غربی و عربی منطقه از امکانات زیادی برای مهندسی افکار عمومی برخوردار هستند.

یکی از مسائلی که مطرح می شود، این است، آیا در صورت تضعیف جمهوری اسلامی، ایران به میدان رقابت گانگسترهای بزرگ و کوچک تبدیل خواهد شد؟ آیا ایران سرنوشتی چون سوریه و عراق پیدا خواهد کرد؟ بخصوص که زمینه های قوم پرستی در ایران کمتر از دیگر کشورهای منطقه نیست و در سالهای اخیر نیز رشد یافته است.

قطعا جواب این سوال هم آری است هم نه، به عبارت بهتر به جهت گیری و رشد اعتراضات اجتماعی بستگی دارد. اگر اعتراضات اجتماعی جهت گیری رادیکالی بخود نگیرد و تحت تاثیر جریانات ارتجاعی به سیاهی لشکر آن تبدیل شود، نه حتما، اما خطر اضمحلال جامعه وجود دارد. اما اگر اعتراضات اجتماعی مکمل مبارزه طبقاتی کارگران شود و طبقه کارگر بعنوان طبقه

اجتماعی پیشرو مبارزات اجتماعی شود، در چنین حالتی نه تنها زمینه اضمحلال جامعه از بین میرود، نه تنها خطر جنگ و احتمال دخالت قدرت های خارجی کم می شود بلکه خود این جنبش به خاطر ماهیت ضد سرمایه داری خود، مبارزه طبقاتی را در منطقه گسترش خواهد داد. گسترش مبارزه کارگران در منطقه، مبارزه طبقاتی را دیگر کشورها نیز تقویت خواهد کرد و مبارزه طبقاتی مشعل دار مبارزه اجتماعی کارگران در منطقه خواهد بود.

طبقه کارگر یا سیاهی لشکر

در نگرش شبه آنارشیستی به خیابان آمدن مردم، مبارزه طبقاتی جلوه داده می شود. مرز مبارزه طبقه کارگر با اعتراضات مردمی مخدوش می شود. اعتراض، هر گونه اعتراضی مقدس می شود. به هر چیزی جنگ انداخته می شود، حتی اخبار نادرست و ساختگی، تا وانمود شود، این مبارزه همان مبارزه طبقاتی، طبقه کارگر است. نقش و عملکرد باندها و فرقه های ارتجاعی و بربر کم رنگ جلوه داده می شود و این توهم بوجود می آید که گویا چنین نیروهای سیاسی خطرهای جدی، حتی برای همین اعتراضات خیابانی نیستند، چه برسد به مبارزه طبقاتی. منتقدان خود را متهم میکند که بصیرت دیدن مبارزه طبقاتی را ندارند. برای نگرش شبه آنارشیستی خیابان بجای محل کار، ارجحیت پیدا می کند، جنبش به جای اهداف مبارزه، تقدس پیدا می کند. نگرشی که در عمل طبقه کارگر را بعنوان انسانهای متمایز شده، سیاهی لشکر جنبش های ضد دیکتاتوری در سرمایه داری پیرامونی و به عنوان سیاهی لشکر جنبش های متفاوت در سرمایه داری متروپل می کند. طبقه کارگر نه بعنوان یک طبقه اجتماعی، نه به عنوان گورکن نظام سرمایه داری بلکه به عنوان "توده ها" به عنوان سیاهی لشکر نقش فشار را به طبقه حاکم اعمال کند. نگرشی که نه به شفافیت مواضع پرولتری بلکه به ایجاد اغتشاش فکری در مواضع پرولتری منجر خواهد شد.

تشدید مبارزه طبقاتی

در مقابل گرایشات راست و چپ سرمایه، ما بر مبارزه مستقل طبقه کارگر، بر ضرورت تشدید مبارزه طبقاتی تاکید و اصرار می ورزیم. توهم زدائی از گرایشات راست و چپ سرمایه، تاکید بر مبارزه مستقل پرولتری، گسترش همکاری و ارتباطات با دیگر صنایع و بخش ها، موضوع هویت طبقاتی کارگران را مطرح خواهد کرد که در روند خود طبقه کارگر را از یک طبقه در خود، به یک طبقه برای خود تبدیل خواهد بود.

هم زنجیران!

آینده جنبش ما تنها به مبارزه مستقل طبقه ما بستگی دارد. ما هرگز نباید هویت طبقاتی مان را، توانائی های انقلابی مان را در شکل دادن خودمان بعنوان یک نیروی اجتماعی مستقل در تحولات جامعه از طریق مبارزه طبقاتی از دست بدهیم. ما باید مبارزه مان را از خیابان ها به محلهای کار در تمام بخش ها گسترش دهیم. ما باید بخاطر منافع طبقاتی خودمان بجنگیم. اعتراضات اجتماعی تنها زمانی میتواند کمر بورژوازی را بشکند که به محل کار کشانده شود، جائیکه طبقه کارگر قدرت واقعی خود را دارد. اعتراضات خیابانی میتواند مکمل اعتراضات محل کار باشد. به هر

میزان که ارتباط اینها تنگاتنگ باشد به همان میزان، احتمال موفقیت آن بیشتر می شود. حملات بورژوازی را ما تنها می توانیم از زمین طبقاتی خودمان، دفع کنیم. طبقه کارگر نباید بدرون جنبش دمکراسی خواهی کشیده شود و بدتر از آن سیاهی لشکر شدن طبقه کارگر در جنبش دمکراسی خواهی، طبقه کارگر را تضعیف و ناتوان خواهد کرد.

در اعتراضات و اقدامات مردمی که طبقه کارگر خودش را در جنبشهای دمکراتیک و آزادیخواهانه حل می کند، بورژوازی را تضعیف نمی کند بلکه طبقه کارگر خود را تضعیف میکند.

تنها طبقه کارگر بعنوان یک طبقه اجتماعی است که میتواند به نکت جهان سرمایه داری پایان دهد. ایجاد تشکل های مستقل محل کار و محلات، موثرترین ابزارهای لازم برای تداوم مبارزه طبقاتی است. این نهاد ها در تشدید مبارزه طبقاتی میتوانند در اعتصابات کارگری نقش حیاتی ایفا کنند. منافع طبقاتی ما نه در تغییر هیئت حاکمه چیزی که در سال ۱۳۵۷ اتفاق افتاد بلکه در تشدید مبارزه طبقاتی است که در روند خود بخاطر ماهیت ضد سرمایه داری هم به دیگر کشورها خود گسترش پیدا خواهد کرد و هم اینکه دولت سرمایه را به چالش خواهد کشید.

فیروز اکبری

۲۲ مرداد ۱۳۹۷

یادداشتها:

[۱] برای تجزیه و تحلیل بیشتر اعتراضات خیابانی، نقش گرایشات راست و چپ سرمایه، موقعیت طبقه کارگر به جزوه «اعتراضات اجتماعی، طبقه کارگر و وظایف انترناسیونالیستی» از صدای انترناسیونالیستی مراجعه شود.

[۲] ذکر این نکته ضروری است که ماهیت اتحادیه های کارگری بعنوان بخشی از دولت سرمایه در سراسر جهان سرمایه داری یکی است. اتحادیه های کارگری قطعا در سرمایه داری پیرامونی شکل متفاوتی از سرمایه داری متروپل و بخصوص اروپای غربی خواهند داشت.

[۳] <https://www.dw.com/fa-ir/world/a-44649423>

[۴] <http://www.magiran.com/npview.asp?ID=3781881>

[۵] <https://www.khabaronline.ir/detail/795530/Politics/leader>

[۶] به جزوه «اعتراضات اجتماعی، طبقه کارگر و وظایف انترناسیونالیستی» از صدای انترناسیونالیستی مراجعه شود.